

För- och grundskolenämnden

Tid: Torsdagen den 27 maj 2021 kl. 09:00-16.00, lunch kl. 12.00-13.00

Plats: Saluten, Stadshuset samt digitalt via Teams

Beslutande: Moa Brydsten (S), ordförande
Lena Riedl (M), 1:e vice ordförande
Nasteho Lander (V), 2:e vice ordförande, §§ 53–63
Katarina Nilsson Reian, tjänstgörande ersättare för Roland Samuelsson (S) för § 59
Roland Samuelsson (S), §§ 53–58
Linda Burén (S)
Jimmy Liljefelt (S)
Jessica Åberg (V)
Ron Mahieu (C) §§ 53–62
Anders Norqvist (L)
Morgan Flank (MP)
Camilla Berg (KD)

Övriga deltagare: Se sidan tre

Utses att justera: Lena Riedl

Sekreterare: §§ 53-54, 56-65
Annelie Holmlund

Ordförande:
Moa Brydsten

Justerare:

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: För- och grundskolenämnden

Sammanträdesdatum: 2021-05-27

Anslaget har satts upp:

Umeå kommun
För- och grundskolenämnden

Sammanträdesprotokoll
2021-05-27

Anslaget tas ner:

Förvaringsplats: Utbildningskontoret

Underskrift:

.....
Linda Hellquist

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Katarina Nilsson Reian (S), kl. 9.00-11.50, kl. 13.25-16.00, tjänstgörande
ersättare enligt ovan

Valter Jauhiainen (S), kl. 9.00-14.10

Jens Backman (S)

Patrik Andersson (M), kl. 9.00-12.00

Gabriel Farrysson (M)

Fatima Hanad (V)

Ellinor Hansson (C)

Frida Karlander (L)

Arvid Lundberg (MP)

Tjänstemän

Ann-Christine Gradin

Daniel Nordgren

Christopher Granberg

Maria Runarsdotter

Sofia Öberg

Åsa Bergström

Karin Isaksson

Dan Gideonsson

Monika Andersson

Gunnar Olofsson

Fredrik Strandgren

Gabrielle Hultdin

Annelie Holmlund

Linda Hellquist

Elin Holmström

Beslutsärende

§ 53

Diariennr: SK-2020/00748

Fastställande av dagordning och fråga om jäv - FGN maj

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar:

- att fastställa dagordningen
- att behandla ärendena i nedanstående ordning
- att till protokollet notera att ingen person är jävig

Ärendebeskrivning

Föredragningslista till för- och grundskolenämndens sammanträde finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag

Bilaga - föredragningslista

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Informationsärende

§ 54

Diarienumr: SK-2021/00012

Utbildningsdirektören informerar

Karin Isaksson, förvaltningschef vid Teknik- och fastighetsförvaltningen, informerar nämnden om uppdraget från budgetberedningen att se över tidsordningen för beslutade investeringar utifrån genomförbarhet samt bedömning om när kostnader kan beräknas falla ut.

Beslutsärenden

§ 56

Diarienumr: SK-2021/00284

FGN: Internkontrollplan - uppföljning jan-april 2021 - Kommunstyrelsen

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna uppföljning av internkontrollplan för 2021 och gör bedömningen att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Ärendebeskrivning

I början av 2019 fattade kommunstyrelsen (KS) beslut om ny handledning för intern styrning och kontroll. Handledningen gör gällande att det i nämndernas uppföljning ingår att bedöma om de beslutade kontrollåtgärderna har genomförts och fungerat på det sätt som var avsett samt bedöma om den kvarstående risken, efter att kontrollåtgärder vidtagits, ligger under den risknivå som är acceptabel. Med uppföljningsrapporterna från nämnderna som grund utvärderar sedan KS kommunens samlade system för intern kontroll för vidare avrapportering till kommunfullmäktige. Uppföljning av nämndernas internkontrollplan avrapporteras tertiälvís i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning.

För merparten av nämndens identifierade riskområden pågår för närvarande genomförande av kontrollåtgärder och har markerats med status "delvis genomfört". Det gäller för kontrollområdena ny lagstiftning, undervisning av nyanlända, inköp, omställd undervisning och skolfrånvaro samt barns utveckling och lärande i förskolan under coronapandemin, skolsegregation, attestreglemente och kompetensförsörjning. Genom pågående aktiviteter och åtgärder bedöms risknivån vara acceptabel för dessa kontrollområden.

De risker som har identifierats under kontrollområdet arbetsmiljö under coronapandemin (status genomfört) har undanröjts genom att regelbundet genomföra risk- och konsekvensanalyser i verksamheten där åtgärder såsom stöd till ledare och medarbetare att följa rekommendationerna har getts. Genom dessa vidtagna åtgärder bedöms ingen risk längre föreligga inom kontrollområdet.

Muntlig återrapportering av kontrollåtgärden R7; attestreglemente, sker vid nämndens sammanträde i maj. För kontrollåtgärden R5; omställd undervisning och skolfrånvaro under coronapandemin, sker avrapporteringen löpande under utbildningsdirektören informerar. En samlad muntlig avrapportering av R5 kommer att ges vid nämndens sammanträde i september.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: FGN uppföljning internkontrollplan, jan-april 2021

Beredningsansvarig

Maria Runarsdotter
Kanslichef

Yrkanden

Miljöpartiet för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Beslutet ska skickas till

KS diarium

§ 57

Diariernr: SK-2021/00272

FGN: Uppföljning systematiskt arbetsmiljöarbete - 2021

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att nämnden har tagit del av Utbildningsförvaltningens redovisning av den årliga uppföljningen av Systematiskt arbetsmiljöarbetet, SAM.

Ärendebeskrivning

Enligt föreskriften om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) ska arbetsgivaren varje år gå igenom och kontrollera hur arbetsmiljöarbetet bedrivs.

Uppföljningen har genomförts genom en digital enkät för att kvalitetssäkra sammanställning av resultatet och underlätta aggregering av resultatet inom nämndens område. Uppföljningen genomförs av chef och skyddsombud på respektive arbetsplats och ger ett underlag för dialog kring hur arbetsmiljöarbetet fungerar och vad som behöver prioriteras för kommande år. Respektive för- och grundskolechef har inom sitt verksamhetsområde gjort en sammanfattning av arbetsplatsernas utfall. Denna sammanfattning ligger till grund för gemensamma prioriteringar inom området som ska säkerställa förbättringar av arbetsmiljön i verksamheten. Förvaltningen redovisar utfall av den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet i enlighet med bilaga.

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, SAM, visar på en ökad medvetenhet och kompetens att arbeta med löpande riskbedömning och tillbudsrapportering. Tidigare års satsningar på ökad kompetens i det systematiska arbetsmiljöarbetet hos chefer och skyddsombud har gett effekt och förstärkts under året.

Arbetsmiljöfrågor som hanterats kopplat till Coronapandemin:

Under 2020 har det systematiska arbetsmiljöarbetet haft en central betydelse för att förebygga smittspridning och hantera konsekvenser av Coronapandemin. Kontinuerligt under året har riskbedömningar och åtgärder genomförts på olika nivåer i organisationen för att förebygga smittspridning och ohälsa pga konsekvenserna av pandemin. Individuella anpassningar och handlingsplaner har tagits fram för att särskilt skydda medarbetare i riskgrupp och gravida. Rutiner för att hantera situationer där personer varit på arbetsplatsen under smittsamperiod har tagits fram och implementerats. Allteftersom kunskapsläget om coronavirusets spridning har ökat under året har rutinerna kontinuerligt utvecklats för att utreda tillbud med smittrisker och förebygga smittspridning.

Förvaltningens beredskapsplanering för omdisponering av personal inom enheter, mellan enheter och mellan förvaltningar har bidragit till att säkra kompetensförsörjningen. Beredskapsplaneringen har även varit ett stöd för prioriteringar i verksamheten för att säkerställa undervisning och omsorg och samtidigt säkra arbetsmiljön för medarbetare, barn och elever. Regelbunden dialog och avstämning med regionens Smittskyddsenhet har utgjort ett stöd för att kontinuerligt följa upp och anpassa åtgärder för att förebygga och minska smittspridning.

Inom förskolans område har utökade hygien- och städrutiner hanterats. Anpassning av verksamheten för att förebygga smittspridning har bl a inneburit mer utomhusverksamhet och hämtnings- och lämningsrutiner utomhus. Oro för smittspridning har varit en återkommande fråga under året att hantera med behov av förankring och uppföljning av åtgärder samt olika former av stödinsatser för att främja en trygg arbetssituation. Olika typer av åtgärder har vidtagits för att minska nära kontakter vuxna emellan tex. genom digitala mötesformer. Digitala mötesformer är i sig en åtgärd som upplevs begränsat dialog och möjligheter till utvecklingsarbete när de frågorna blir svårare att hantera vid digitala arbetsformer. Restriktioner att vara hemma vid symtom eller smitta inom familjen har bidragit till ökad frånvaro, vilket inneburit att åtgärder i form av omdisponering mellan förskolor för att klara kompetensförsörjning skett mer frekvent.

Inom grundskolan har utökade hygien- och städrutiner hanterats. Risk för trängsel inomhus i samband med måltider har hanterats i samverkan med måltidsservice. Anpassning av undervisning till mer digitala former och i samband med ökad smittspridning fjärr- och distansundervisning har påverkat arbetssituationen och bidragit till nya och ökade krav på pedagoger. Digitala mötesformer och rutiner för hämtning och lämning utomhus är exempel på åtgärder för att minska nära kontakt mellan vuxna.

Övriga arbetsmiljöfrågor som hanterats under året:

Inom förskolans område har arbetsmiljöåtgärder präglats av att hantera stress och arbetsbelastning i samband med stor frånvaro och brist på vikarier. Fortsatt utveckling och förankring av rutiner för grundverksamhet och prioritering av arbetsuppgifter samt anpassning av verksamheten har hanterats. Tillsammans med utveckling av rutiner för omdisponering av personal mellan avdelningar och mellan olika förskolor har varit viktiga arbetsmiljöåtgärder för att hantera konsekvenserna av situationer med kompetensbrist.

Inom grundskolan har risker i arbetsmiljön kopplat till konflikthantering och situationer med hot och våld hanterats. Kompetensutveckling och stödinsatser från elevhälsan och andra stödfunktioner har genomförts på enheter med behov. Åtgärder för att minska upplevelsen av arbetsbelastning och förutsättningar för återhämtning har varit prioriterade frågor. Exempel på insatser är utvecklade former för schemaläggning och stöd för utveckling av skolors inre organisation. Prioritering av arbetsuppgifter och olika former av kompetensutveckling och stödinsatser på individ och gruppnivå har genomförts för att förbättra balans mellan krav och resurser.

Fortsatt arbetsmiljöarbete och prioriteringar

Arbetsmiljöarbetet under kommande år kommer fortsatt innebära arbete med löpande riskbedömningar och åtgärder för att förebygga smittspridning och hantera konsekvenser av coronapandemin. De åtgärder som vidtagits behöver på olika nivåer i organisationen följas upp för att säkerställa att de fungerar och efterlevs samt vid behov anpassas ytterligare för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett tryggt och säkert

sätt under pandemin.

I övrigt visar den årliga uppföljningen av SAM på behov av att behålla de övergripande prioriteringarna kommande år:

- Förebygga ohälsosam arbetsbelastning
- Utveckla hantering av inomhusmiljöproblematik

Inom förskoleverksamhet finns behov av att utveckla former för organisering av förskolor med grundverksamhet, rutiner och tydliggöra roller/uppdrag som ger förutsättningar för delegering och prioritering av arbetsuppgifter.

Inom grundskoleverksamhet finns behov av fortsatta prioriteringar för kompetensförsörjning och vikarieanskaffning göras för att minska krav och belastningen som uppstår vid kompetensbrist. Den arbetsbelastning och risker för ohälsa som uppstår pga. hantering av konflikter, hot och våld behöver fortsatt prioriteras med förbättrat stöd, kompetensutveckling och rutiner.

Inom både förskole- och grundskoleverksamhet finns behov av stöd till rektorer att hantera konsekvenserna av brister i inomhusmiljön. Insatser för att förebygga problematik behöver ses över samt arbetsformer för att åtgärda brister i samverkan med stödfunktioner internt och tillsammans med Teknik och fastighet.

Identifierade arbetsmiljöåtgärder som är svåra att hantera med befintliga resurser är behov av utökning av städ för att säkerställa en bra inomhusmiljö samt inköp av digitala devices för att säkerställa förutsättningar för de utökade digitala arbetsformerna.

På övergripande nivå inom förvaltningen inriktas fortsatt arbete på att följa upp och säkerställa arbetet inom respektive verksamhetsområde. Även fortsatt förankring av rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete och samverkan på olika nivåer kring förbättringar av arbetsmiljön kommer prioriteras. För verksamheterna finns stöd att tillgå i arbete med arbetsmiljöfrågor i form av utbildningar, gemensamma rutiner, samordning i gemensamma frågor, material och verktyg i arbetsmiljöarbetet.

Beslutsunderlag

Bilaga: Redovisning årliguppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete,
SAM 2020

Beredningsansvariga

Åsa Bergström, HR-chef
Anna Holm, personalstrateg

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag och finner att nämnden
beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Beslutet ska skickas till

Birgitta Forsberg HR-direktör

§ 58

Diarienum: SK-2021/00213

FGN: Funktionsprogram för förskolan - revidering

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar

- att godkänna ett reviderat funktionsprogram för förskola 2021.
- att reviderat funktionsprogram 2021 ska vara vägledande när det gäller utformning av lärmiljöer och utemiljöer i Umeå kommuns förskolor.

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden beslutade 2009 om ett funktionsprogram för förskolan som har varit vägledande när det gäller utformning av lärmiljöer och utemiljöer. En revidering har nu genomförts för att funktionsprogrammet ska vara tidsenligt och aktuellt utifrån gällande styrdokument såsom skollag, läroplan och FN:s konventionen om barns rättigheter.

Syftet med revideringen är att göra förskolans funktionsprogram tidsenligt och aktuellt. Revideringsarbetet har genomförts av följande ledord; likvärdighet, hållbarhet, tillgänglighet, funktionalitet och utmanande och stimulerande miljöer för undervisning.

En utgångspunkt för revideringen är en kartläggning av rektors och personals kunskaper och erfarenheter av att nyttja de nybyggda förskolorna i Umeå kommun. Syftet är vidare att uppnå effektivt lokalutnyttjande utifrån för- och grundskolenämndens uppdragsplan 2021, mål 14.1 och att klargöra hur ändamålsenliga och likvärdiga förskolelokaler över tid ska utformas, förskolelokaler som är av mer generell karaktär.

Effekter som eftersträvas är följande:

- att innehållet tar sin utgångspunkt i gällande styrdokument och vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet
- att de ritningsexempel som illustreras är tidsenliga och bilder som publiceras enligt GDPR
- att fokus vid utformandet av förskolor är av generell karaktär med exempelavdelningar, där avdelningar utformas lika men kan användas på ett flexibelt sätt genom exempelvis ett flexibelt rum
- att omstrukturering av ytor har gjorts, från gemensamma ytor, exempelvis matsal och torg till mer avdelningsyta.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Funktionsprogram för förskola, 2009

Bilaga 2: Funktionsprogram för förskola, 2021 – förslag

Beredningsansvarig

Monika Andersson, utvecklingsledare

Yrkanden

Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Moderaterna och Centerpartiet för bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Liberalerna för återremiss av ärendet med motivering att extern expertis bör tillfrågas om programmet.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet för avslag till Liberalernas yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden prövar Liberalernas yrkande, avslag mot bifall, och finner att nämnden beslutar att avslå Liberalernas yrkande om återremiss.

Ordföranden prövar vidare tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Reservation:

Anders Norqvist (L) till förmån för eget yrkande.

§ 59

Diarienum: SK-2020/00162

FGN: Del 2 - Utredning särskilda undervisningsgrupper - resursklasser

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar

-att nämnden tagit del av delredovisningen av uppdraget, del 2

-att uppdra till förvaltningen att till slutredovisning/del 3 lämna förslag på beslut om insatser, förändrad organisation och resurshantering utifrån inriktning som beskrivs i delrapporten kapitel 9.1, område 1–6.

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har i uppdragsplan 2021–2024 beslutat att uppdra till förvaltningen att *”Utreda hur kommungemensamma resursklasser ska organiseras avseende behov av antal klasser, lokaler och omfattning”*.

Under rubriken *”Ökad likvärdighet”* uttrycker nämnden, i sin uppdragsplan, att målsättningen för Umeå kommun ska vara att *”undervisning i särskilda skolor, i specialklasser eller avdelningar inom en viss skola på varaktig basis ska vara en undantagslösning”*.

Frågan om resursklasser ingår i ett större pedagogiskt sammanhang och utgör endast en del av en sammanhängande kedja av insatser som syftar till att skapa tillgängliga och hållbara lärmiljöer för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd.

Syftet med utredningen är därför att utreda och föreslå insatser avseende systematik, organisation och resurshantering som syftar till att skolor så långt som det är möjligt kunna skapa tillgängliga inkluderande lärmiljöer i enlighet med internationella åtaganden, skollag och läroplan.

Utredningen genomförs i tre delar där detta underlag utgör i utredningens del 2:

- Del 1: Översiktlig information om skollagen samt nuläge i Umeå kommun avseende så kallade resursklasser. Redovisad i för och grundskolenämnden mars 2020
- Del 2: Utredningen med huvudsakligen färdigt innehåll. Områden med förslag på förbättringar och förstärkningar. Redovisas i för- och grundskolenämnden maj 2021.
- Del 3: Förslag till beslut inom definierade områden. Lägg fram till för och grundskolenämnden för beslut hösten 2021.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Utredning, del 2, daterad 2021-05-19

Bilaga 2: Sammanställning av några remissvar till utredningen "En annan möjlighet till särskilt stöd - Reglering av kommunala resursskolor" (SOU 2020:42)

Beredningsansvarig

Gunnar Olofsson, skolstrateg

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

§ 60

Diariernr: SK-2021/00017

Delegationsbeslut och anmälningsärenden - För- och grundskolenämnden 2021-05-27

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att godkänna redovisningen av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning

Inför för- och grundskolenämndens sammanträde 2021-05-27 redovisas anmälda delegationsbeslut och anmälningsärenden som ska delges nämnden.

Beslutsunderlag

Bilaga – Sammanställning av delegationsbeslut och anmälningsärenden, upprättad vid tidpunkt för kallelsens utskick.

Beredningsansvarig

Annelie Holmlund, nämndsekreterare

Informationsärenden

§ 61

Riktlinjer och plan för implementering - aktiverande styrning i Umeå kommun

Dan Gideonsson, ledningskoordinator, ger information om de av Kommunfullmäktige antagna riktlinjerna avseende aktiverande styrning i Umeå kommun.

§ 62

Diarienumr: SK-2021/00012

Utbildningsdirektören informerar

Coronaläget

Nytt huvudmannabeslut är fattat avseende fortsatt delvis distansundervisning terminen ut för eleverna i de kommunala högstadieskolorna. Beredskap för hur skolstarten i augusti diskuteras.

Skolavslutningar kommer att genomföras utan närvaro av vårdnadshavare eller andra anhöriga.

Fortfarande finns enskilda beslut om distansundervisning för specifika verksamhetsgrupper.

Rekrytering

Information ges om att en ny utbildningsjurist är rekryterad till förvaltningen. Tillträde sker efter sommaren.

Anmälan till IVO

Information ges om att en anmälan av personal har lämnats in i enlighet med befintliga rutiner.

§ 63

Personalplaneringsprocess - avstämning

Åsa Bergström, HR-chef, informerar nämnden i enlighet med århjul om status i personalplaneringsprocessen för vt-21

§ 64

Diarienumr: SK-2020/00292

Resursfördelningsmodell förskola, pedagogisk omsorg

Biträdande utbildningsdirektör Daniel Nordgren och ekonomichef Sofia Öberg ger information om framtaget förslag till resursfördelningsmodell för förskola och pedagogisk omsorg inför nämndens beslut i ärendet i juni.

§ 65

Elevenkät 7-9 och Särskoleenkät

Skolstrateg Fredrik Strandgren informerar om resultat och analyser efter genomförda elevenkäter avseende 7–9 samt särskola.